

hvilken Anstuelse idag er tiltraadt af den nuværende høitærede Marineminister. Stulde Udvalget imidlertid ikke have fundet det tilstrækkelig fyldestgjørende, hvad Statsrevisionen har udtalt ifjor, saa havde det jo havt fuld Udgang til at faae de nødtvungne Oplysninger fra Marineministeriet. Da Udvalget har udtalt en bestemt Dom om denne Sag, maa det være mig tilladt at komme noget ind paa det, som bevægede mig, der dengang var Marineminister, til at fastsætte Bøden netop saaledes, som jeg gjorde. Det vil erindres, som jeg nævnte før, at Maskinerne vel bleve fuldstændig afleverede paa Verftet 11¹/₂ Maaned efter den Tid, der var fastsat ved Kontrakten, men derfra maa for det Første gaa 1¹/₂ Maaned, idet man nemlig, da det var af megen Vigtighed at faae Skibet ud samme Aar, strax, saasnart Skibet var kommet ud af Dokken, hvilket skete i de første Dage af Mai, begyndte at opstille Maskinerne, der allerede dengang havde været opstillede i Fabrikanternes Verksteder og delvis vare afleverede i Skibet, og dette Arbeide fuldførtes uden nogenfomhelst Afbrydelse. Det er aabenbart, at i saa Tilfælde vilde man paa ingen Maade kunne have regnet Afleveringen senere, end man begyndte den uafbrudte Opstilling af Maskinerne i Skibene. Vi ere saaledes komne tilbage til 10 Maaneders Forsinkelse. Dernæst oplyste Fabrikanterne, at der havde fundet en betydelig Eksplosion Sted i deres Verksteder under Støtningen af en af Kondensatorerne. Denne Omstændighed blev nøie undersøgt af Marineministeriet, og det blev ved Thinget vidner godtgjort, at det Ophold, som var foraarsaget ved Eksplosionen, beløb sig mindst til mellem 3 og 4 Maaned, ligesom det endvidere blev oplyst, at det ikke var nogen paavisselig Uforsigtighed fra Fabrikanternes Side, som havde bevirket denne Eksplosion. Efter Kontraktens Bestemmelse maatte saaledes endnu 4 Maaned fradrages, saa at der altsaa kun var 6 Maaned tilbage, som der kunde være Spørgsmaal om at anvende Bødestemmelsen paa. Som Grund til denne 6 Maaned er for sene Aflevering anførte Fabrikanterne forskellige Omstændigheder, som skulde have været dem aldeles utilregnelige. Disse bleve ligeledes nøie gennemgaaede af Ministeriet. En Del af dem fandt man ikke at kunne gaa ind paa. Naar der saaledes blev anført af Fabrikanterne, at der forinden Kontraktens Underskrift havde fundet betydelige Arbeidsnedlæggelser Sted hos dem, og at de ikke havde faaet de øvede Arbeidere igjen, som de havde haabet skulde komme tilbage, mente Ministeriet ikke at kunne tage Hensyn dertil; det maatte være deres egen Sag, da der ikke havde fundet Arbeidsnedlæggelse Sted efter Kontraktens Afslutning. Fremdeles blev der anført forskellige andre Grunde for den for sildige Aflevering, som ikke bleve godkjendte. Derimod var der en Grund, som forekom mig bestemt maatte godkjendes, og det var den, at det var bestemt for Ministeriet

den Gang, Kontrakten blev underskrevet, at forskellige Dele af Maskinerne skulde faas i mere eller mindre bearbejdet Tilstand fra England. Det blev godtgjort, at disse Maskindele vare strax blevene bestilte af Fabrikanterne hos bekendte Firmaer i England, og at disse vare gaaede ind paa at levere dem i rigelig god Tid, men det blev ligeledes godtgjort, at paa Grund af Arbeidsurolighederne i England vare de først komne tidtids meget betydeligt efter den fastsatte Tid til Fabrikanterne. Man undersøgte dernæst saa godt, man kunde, hvilken Indflydelse dette maatte have for Fabrikanternes Bedkommende. Det var nu en meget vanskelig Sag bestemt at paavise, hvor meget det havde forsinket Arbeidet, men at det havde forsinket det adskillige Maaned, — maatte ikke saa meget langt fra det halve Aar — er aldeles indlysende. Ministeriet tog nu denne Sag meget nøie under Overveielse. Man mente, det var rigtigt, at der blev paalagt Fabrikanterne en Bøde, idet man ikke kunde Andet end mene, at de dog havde med vistnok vel stor Freidighed gaaet ind paa Kontrakten om at aflevere Maskinerne til den fastsatte Tid under de da foreliggende Omstændigheder. Da man ved Fastsættelsen af Bødens Størrelse fandt det meget vanskeligt bestemt at sige, hvor meget Fabrikanterne vare blevene opholdte ved de Omstændigheder, jeg har anført, maatte man nødvendigvis i saa Henseende ikke gaa dem for nær. Man mente derfor, at naar der blev paalagt dem en dog i og for sig klækelig Bøde for at vise, at det var Ministeriets Alvor med at fordre de Kontrakter overholdte, som det indgaar, vilde det være tilstrækkeligt, og man kom da til den Erkendelse, at det Rigtige vilde være at paalægge dem en Bøde for en Maanedes Forsinkelse. I Statsrevisionens Betænkning for ifjor udtaltes det, at man maatte endog saa skulde have eftergivet denne Maaned, og det Samme har jo ogsaa den nuværende høitærede Marineminister udtalt. Det er især — antager jeg — begrundet deri, at det kan siges, at Skibets Færdiggjørelse ikke er bleven opholdt ved Maskinernes for sildige Levering, men der er dog derved den Bemærkning at gjøre, at Arbeidsplanen blev forandret, rigtignok af andre Grunde, men dog den Gang, man vidste, at Maskinerne ikke vilde komme i rette Tid. Jeg turde derfor ikke bestemt sige, at jeg vilde have godkjendt denne Forandring af Arbeidsplanen i det Tilfælde, at Maskinerne virkelig havde været tilstede, og som Følge deraf mente jeg, at det Spørgsmaal, om Skibets Fuldførelse blev opholdt ved Maskinernes for sildige Levering eller ikke, ikke burde komme i Betragtning ved Multens Bestemmelse, da det i hvert Fald ikke var Fabrikanternes Fortjeneste, om der intet Ophold var foraarsaget. Som Følge deraf kom Ministeriet til det Resultat, jeg har nævnt, og som jeg bestandig tror var overensstemmende med Ret og Billighed. Naar nu Ud-